3951

van den Schrijver.

Kala-Azar in Deli,

SLEEPING SICKNESS BUREAU
RECEIVED
19 JUN 1911

DOOR

C. ELDERS,

*Geneesheer aan het General
Hospital of the United Lankat Plantations Cy
te Padang Brahrang.*

SLEEPING SICKNESS BUREAU.
LIBRARY.

*Overgedrukt uit het
Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië,
Deel XLIX, afl. 6.*

WELLCOME INSTITUTE
LIBRARY
Coll. welTROmec
Call No. pam WC715 1909 E37k

BATAVIA
JAVASCHE BOEKHANDEL & DRUKKERIJ.
1909.

22200148361

Kala-Azar in Deli,

DOOR

C. ELDERS,

Geneesheer aan het General
Hospital of the United Lankat Plantations Cy
te Padang Brahrang.

Ziektegeschiedenis: Anamnese: De Klingaleesche vrouw Moergamah, oud ± 25 jaar, is zes maanden geleden in Deli gekomen uit Madras. Ze meent in Madras nooit ziek te zijn geweest. Ze heeft één kind gehad. Haar man is nooit ziek geweest, voor zoover zij zich herinnert. Nadat ze hier 5 maanden was, is ze plotseling ziek geworden met hooge koorts, zonder koude rilling maar met hoofdpijn. Ze had geen pijn in de ledematen. Tijdens deze koorts heeft ze zich in het Hospitaal aangemeld. Bij deze gelegenheid werd het bloedpraeparaatje gemaakt, waarover hieronder meer. Patiente weigerde opname in 't Hospitaal. De koorts hield op, nadat ze zes dagen had bestaan.

Status praesens: 8. 8. 09, één maand na de koortsperiode. Patiente is voor een Klingaleesche vrouw niet te mager. De conjunctivae zien zeer bleek. De thorax is normaal gebouwd; de buik normaal gewelfd. De hartdempingsfiguur is normaal. De longlevergrens staat boven de 7de rib in de rechter mammillairlijn. Achter reikt de longgrens naar beneden tot het niveau van de 12de processus spinosus dorsalis. Het longpercussie-geluid is sonoor. De hartpuntstoot is op de normale plaats zichtbaar. De harttonen aan de punt zijn normaal. De tweede pulmonaaltoon is

iets klinkend. Ook de tweede aortatoon is iets klinkend en sterker dan de tweede pulmonaaltoon. Aan het tricuspidaalostium en de punt is de tweede toon ook iets klinkend. Over de longen zijn geen reutelgeruischen hoorbaar.

De milt is niet te voelen, evenmin de lever. Percutorisch is van beide geen vergrooting aan te toonen. Over den buik tympanitisch percussiegeluid.

Voor het linker scheenbeen bevindt zich een klein rond ulcus met etterenden bodem, waaruit een uitstrijkpraeparaat wordt vervaardigd, dat wel diplococcen maar geen Leishmania bevat. Op den rechter voetrug bevindt zich nog een klein ulcus.

De pols is 96. De okseltemperatuur 37,4^{0}. De urine is zeer lichtgeel gekleurd en bevat geen eiwit, geen cylinders en geen suiker. Patiente hoest tijdens het onderzoek en klaagt nog over te profuse menstruatie.

Het bloed van de koortsperiode, volgens GIEMSA gekleurd, bevat veel mononucleaire lymphocyten en een ovaal lichaampje, waarvan de lengte kleiner is dan de diameter van een rood bloedlichaampje en de breedte ongeveer de helft der lengte. Dit lichaampje bevat twee chromatine-massa's, waarvan de grootste ovaal is met scherp afgegrensde randen en overal even intensief donker paarschrood gekleurd. De andere chromatine-massa is staafjesvormig en donkerder gekleurd dan de eerste. Het staafje staat nagenoeg loodrecht op de grootste as van de ovale chromatine-massa. Het protoplasma is donker blauw gekleurd met een paarsche bijtint en vertoont duidelijk alveolairen bouw. De alveolen zijn lichtblauw gekleurd.

In het versche praeparaat meende ik een donkerrood gekleurden dunnen geesel te zien, die begon aan de peripherie van het lichaampje in de buurt, waar de staafjesvormige chromatine-massa het dichtst bij den rand ligt. Deze geesel verliep, na zich een eindje van het lichaampje te hebben verwijderd, evenwijdig aan de lange zijde van het lichaampje,

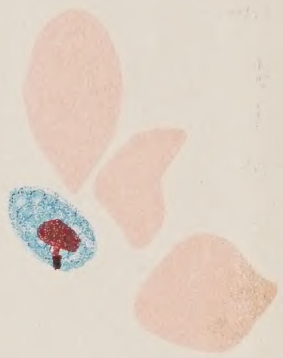

$^1/_{12}$ olie-immersie Zeiss met tubuslengte 160 m.M. en oculair Zeiss.

Uit de hand geteekend.

Vergrooting ± 925 maal.

over een uitgestrektheid niet langer dan het lichaampje zelf en was gekleefd tegen een klompje roode bloedlichaampjes.

Hoewel de afmetingen van het lichaampje alle grooter zijn, dan die, welke als gemiddelde worden opgegeven in LEISHMAN'S beschrijving op pag. 594 van MENSE III, en hoewel de alveolaire bouw van het protoplasma zeer duidelijk zichtbaar is, terwijl bovendien een geesel alleen in culturen in miltbloed met citras natricus zijn gezien, meen ik toch niet te mogen twijfelen aan de diagnose, dat ik hier een Leishmania-donovani voor mij heb, al komt hij iets meer overeen met de gekweekte dan met de vormen, tot nog toe in het bloed gezien.

16 Augustus 1909.

WELLCOME LIBRARY INSTITUTE